

Saamen kielikylpy koulussa – miten tuen omaa kieltä ja kulttuuria opetuksessa 6 op (162 h)

Koulutussuunnitelma

Lähiopetusta yhteensä 60 h opiskelijan itsenäistä työtä 102 h

24 h teoriaopetusta

36 h ryhmäohjausta

102 h opiskelijan itsenäistä työtä (aktiivista työpajatyöskentelyä/kirjallisuutta ja/tai essee ja/tai oppimistehtävä)

Saamelaisopetus tarkoittaa saamen kielen ja saamenkielistä sekä saamelaisen kulttuurin opetusta. Niiden taustalla on periaate lasten ja nuorten oikeudesta omaan etniseen identiteettiin ja kulttuuriseen jatkuvuuteen. Saamen kielikylpyopetuksella tarkoitetaan sitä saamenkielistä opetusta, jossa saame ei ole lasten ensiksi opittu äidinkieli ja jonka tavoitteena on vahvistaa kielellisesti heikommista lähtökohdista tulevien lasten saamen kieltä. Kielikylpymenetelmän tunteminen ja soveltaminen saamelaisopetukseen tukee myös saamea äidinkielenään puhuville annettavaa saamenkielistä opetusta. Myös äidinkielisten kielellinen tausta on usein heterogeeninen. Saamelaisopetuksen pedagoginen kehittäminen tarkoittaa mm. opettajien ammattitaidon kehittämistä siten, että he voivat entistä paremmin ottaa opetuksessa huomioon kielellisesti ja kulttuurisesti heterogeenisen oppilasryhmän. Saamelaisopettajilla on paljon kokemuksia heterogeenisen oppilasryhmän opettamisesta. Monet ovat jo pitkään toteuttaneet kielikylvyn periaatteita opetuksessaan, vaikka opetusta ei ole määritelty virallisesti kielikylvyksi opetussuunnitelmassa. Koulutus mahdollistaa eri alueilla ja eri-ikäisten lasten kanssa työskentelevien opettajien tiedon ja kokemusten jakamisen.

Koulutuksen ensisijaisena tavoitteena on antaa opettajille mahdollisuuksia kehittää uusia menetelmiä saamen kielellä opettamiseen ja kielen elvyttämiseen koulutyössä, tarjota heille työskentelyareena ja välineitä kielikylpyopetukseen käytännön koulutyössä. Toisena tärkeänä tavoitteena on valmistautuminen esi- ja perusopetuksen uusien opetussuunnitelmien käyttöönottamiseen saamelaisopetuksessa. Koulutuksen tavoitteena on luoda tiiviimmät tiedonvaihdon käytännöt ja lisätä opetushenkilöstön tietoa lainsäädännön suomista saamelaisopetuksen mahdollisuuksista käytännössä.

Kielikysymys saamelaisopetuksessa sisältää kielen säilymisen tavoitteen: omakielisen opetuksen mahdollistamisen saamea äidinkielenään puhuville ja kielen opettamisen kieltä osaamattomille tai sitä heikommin puhuville. Yhdessä nämä muodostavat kielen revitalisaation periaatteen eli sen, että kieli siirtyy eteenpäin mahdollisimman laajalla puhujapohjalla. Kaikille yhteisenä tavoitteena on lasten ja nuorten kasvaminen aktiiviseen ja toiminnalliseen kaksikielisyteen ja siten saamen kielten aktiivisten käyttäjien määrän kasvaminen. Kulttuurikysymys saamelaisopetuksessa viittaa opetuksen rooliin kielen, kulttuurin ja perinteisen tiedon ja taitojen siirtäjänä nuoremmille sukupolville. Saamelaisopettajien osaamisen tukeminen ja saamelaisten kasvatusarvojen mukaisten pedagogisten ratkaisujen ja didaktisten toimintamallien kehittäminen opetuksessa on ajankohtainen ja tarpeellinen tehtävä.

Koulutuksen sisältö:

I Johdanto / Varhainen täydellinen kielikylpy Suomessa/ Kielikylpy ja lapsen kielellinen kehitys 1 op

Tavoitteet:

Tavoitteena on, että saamelaisopetuksen henkilöstö saa perustavat tiedot lapsen kielellisestä kehityksestä, kielikylvystä opetusmenetelmänä, käsitteistä, teoreettisesta viitekehyksestä, käytännön toteutuksesta, kokemuksista ja oppimistuloksista. Työpajatyöskentelyn tehtävänä on käsitellä miten tämä tieto on sovellettavissa saamelaisopetukseen.

Toteutustapa:

Lähiopetus, ohjattu työpajatyöskentely ja oppimistehtävät.

II Saamenkielisen kielikylvyn perusteet 1 op

Tavoitteet:

Tavoitteena on, että saamelaisopetuksen henkilöstö saa perustavat tiedot yksilön ja yhteisön kielenelvytyksestä, kielikylpymenetelmistä saamelaisessa yhteisössä, kaksi- ja monikielisyyydestä saamelaislasten opetuksessa sekä saamelaisesta pedagogiikasta saamelaisen kielikylvyn perustana.

Toteutustapa:

Lähiopetus, ohjattu työpajatyöskentely ja oppimistehtävät.

III Konkreetitiset kielikylpymenetelmät saamelaisopetuksessa 3 op

Tavoitteet:

Saamelaisopetuksen henkilöstön kielikylpyopetuksen pedagogisten ja ainehallinnallisten taitojen lisääminen, joiden avulla voidaan kehittää uusia saamen kielen ja kulttuurin huomioivia pedagogisia käytäntöjä. Saamelaisopetuksen henkilöstö saa tietoa ja taitoja kielikylpyopetuksessa käytettävistä opetusmenetelmistä ja siitä, miten menetelmät ovat sovellettavissa saamelaisopetukseen.

Toteutustapa:

Lähiopetus, ohjattu työpajatyöskentely ja oppimistehtävät.

IV Saamen kielikylvyllä aktiiviseksi kielenkäyttäjäksi 1 op

Tavoitteet:

Tavoitteena on, että saamelaisopetuksen henkilöstö vahvistaa osaamistaan saamelaisen kulttuurin ja kielen välittäjänä. Opintojaksossa perehdytään kielikylvyn merkitykseen saamen kielen oppimisessa ja saamen kielten elvytyksessä, tarkastellaan lapsen opintopolkua kielellisen kasvun näkökulmasta.

Toteutustapa:

Lähiopetus, työpajatyöskentely ja oppimistehtävät.

OULUN YLIOPISTO
UNIVERSITY of OULU

Toteutusaikataulu:

I pe-la helmikuu 2015

II pe-la keväällä 2015

III pe-la syksyllä 2015

IV pe-la syksyllä 2015

GIELLAGAS -INSTITUUTTI

Dosentti, FT Marja-Liisa Olthuis

marja-liisa.olthuis@oulu.fi

Johtaja Anni-Siiri Länsman

anni-siiri.lansman@oulu.fi

SAAMELAISKÄRÄJÄT

Vs koulutussihteeri Irmeli Moilanen

irmeli.moilanen@samediggi.fi

puh. + 358 (0) 10 839 3163 (30.11.2014 asti)